

SFÎNTUL ILIE

Sfantul Ilie a trait in Regatul de Nord al lui Israel, in vremea domniei regelui Ahab. Sfantul Ilie a fost fiul preotului Sovac din Tesvi (din neamul lui Aaron) si a trait cu mai bine de 800 de ani inainte de Hristos. Vechiul Testament istoriseste despre faptele lui minunate in cartile numite Regi. Este ales de Dumnezeu sa certe aspru pe regele Ahab si pe cei care-l urmau pe calea paganeasca a adorarii lui Baal.

Sfantul Ilie a fost hranit in chip minunat de corbi pe cand era retras la paraul Cherit si de un inger pe drumul spre Muntele Horeb; datorita rugaciunii sale, Dumnezeu opreste ploaia timp de trei ani si jumătate; inmulteste faina si uleiul vaduvei din Sarepta Sidonului si il invie pe fiul ei; a chemat foc din cer prin care a ars jertfa adusa de el lui Dumnezeu; a inlaturat cultul zeului Baal; l-a vazut pe Dumnezeu in isihie, (vantul linistit); a fost ridicat in carul de foc si s-a aratat la Schimbarea la Fata a Mantuitorului de pe muntele Tabor.

Sfantul Ilie este reprezentat iconografic, cel mai adesea, fie in gura pesterii sale (hranit de corb), fie in carul de foc (in care a fost rapit la cer). Sfantul Ilie este socotit si protoparintele monahismului crestin.

Sfântul Voievod Ștefan cel Mare

Sfantul Stefan cel Mare s-a nascut din binecredinciosii crestini Bogdan Voda, fiul lui Alexandru cel Bun, din neamul Musatinilor, si din Doamna Oltea Maria, din neamul Basarabilor. Sfantul Stefan cel Mare a fost domnitor al Moldovei intre anii 1457-1504 si este cunoscut ca aparator al crestinatatii. Sfantul Sinod al Bisericii Ortodoxe Romane l-a canonizat pe 20 iunie 1992. Potrivit Traditiei mergea de tanar la cuviosul David Daniil Sihastru. Asa ne explicam de ce nu a fost numai un aparator al tarii, ci si un marturisitor al credintei.

Slujirea Sfintei Biserici era o ratiune a existentei sale. Nenumarate documente ale cancelariei domnesti stau marturie peste veacuri: "Io Stefan Voievod, din mila lui Dumnezeu domn al Tarii Moldovei, care arzand de dumnezeiasca credinta si iubire al cuvântului lui Dumnezeu fiind ...". In pisania bisericii mari din Manastirea Neamtu, din 1497, citim: "Doamne Hristoase, primeste biserica aceasta, pe care am zidit-o cu ajutorul Tau, intru slava si cinstea Sfintei si slavitei Tale Inaltari de la pamant la cer; si Tu, Stapane, acopera-ne cu mila Ta de acum si pana in veac. Io Stefan Voievod ...".

Plina de semnificatie duhovniceasca este ruga Sfântului Stefan cel Mare infatisata pe steagul biruintelor sale cu chipul Marelui Mucenic Gheorghe "purtatorul de biruinta" ucigand balaurul cel cu multe capete. "O, rabdatorule de patimi si purtatorule de biruinta, Mare Mucenic Gheorghe, care in nevoi si nenorociri esti grabnic aparator si ajutorator si celor necajiti bucurie nespusa, primeste de la noi si aceasta rugaciune a smeritului robului Tau, domnul Io Stefan Voievod, din mila lui Dumnezeu domn al Tarii Moldovei ...".

Sfantul Voievod Stefan a trecut la cele vesnice in anul 1504 si a fost inmormantat la Manastirea Putna.

Pentru ca multi contemporani resping sfintenia lui Stefan cel Mare, vom reda cateva marturii ale Pr. Prof. Dr. Constantin Coman:

"Atunci cand pun in discutie problema sfinteniei lui Stefan cel Mare, intelectualii in discutie fac dovada unei incorecte cunoasteri a conceptului de sfintenie asa cum este el perceput in Biserica Ortodoxa. Mentalitatea ai carei exponenti sunt cei in cauza opereaza cu o acceptie putin deformata a sfinteniei, socotind ca aceasta tine de performantele mai ales morale ale unui om. Este o acceptie inexacta sau cel putin incompleta. Aceasta ar fi ceea ce noi numim indeobste curatenia sau puritatea, care este o premisa, dar nici suficienta si nici absolut necesara sfinteniei. Acceptiunea consacrata a sfinteniei in Rasaritul ortodox este data in mod necesar de raportarea la Dumnezeu. Aceasta este confirmata si de sensul dat in limbajul comun familiei de cuvinte: sfintenie, sfant, sfintire.

Este sfant cineva sau ceva care a fost sfintit, care a primit ceva de la Dumnezeu, care a primit intr-un anume fel pecetea dumnezeirii. Sfintenia se dobandeste prin impartasirea de ceea ce este dumnezeiesc, de Dumnezeu Insusi. Numai Dumnezeu este sfant prin Sine si singurul izvor al sfinteniei. Omul devine sfant prin impartasirea de sfintenia lui Dumnezeu ... De aceea, simtamantul suficientei de sine - pe care-l cultiva inclusiv constiinta cuminteniei morale si indreptatirea de sine intemeiata pe stiinta - este cea mai mare piedica in calea omului spre Dumnezeu si, prin urmare, in calea omului spre sfintenie, si nu pacatele lui. Mantuitorul Hristos limpezeste odata pentru totdeauna aceste lucruri, deschizand usa Imparatiei cerurilor vamesilor, talharilor, desfranatelor etc. Sfintele Evanghelii ne arata foarte clar ca nu cei drepti, ci cei pacatosi se apropiau de Hristos si tot acestia sunt cei care-L primesc si-si ofera sansa impartasirii de puterea Sa dumnezeiasca. Cei drepti, sau mai curand cei care se considerau drepti se inchid asfixiant in limitele proprii si in propria logica si il resping pe Hristos cam cu aceleasi argumente cu care resping contemporanii nostri sfintenia lui Stefan cel Mare.

Cine judeca in felul acesta sfintenia lui Stefan cel Mare va fi nevoit, pentru a fi consecvent cu sine - sa rastoarne complet criteriile Mantuitorului Hristos si ale Sfintelor Evanghelii si pe cele cu care Biserica a operat de-a lungul veacurilor, umpland calendarul sau cu pacatosi si nu cu drepti. De altfel, o evidenta usor de constatat pana astazi este faptul ca bisericile noastre nu sunt pline nici de carturari, nici de cei puternici, nici de cei drepti, ci de cei pacatosi, simpli, care nu se gasesc suficienti lorusi si cauta implinire in afara lor".

Taina Mirungerii

Taina mirungerii este acea lucrare sfanta, instituita de Mantuitorul Hristos, prin care, unindu-se de catre episcop sau preot cu Sfantul Mir membrele celui botezat, odata cu pronuntarea cuvintelor: "Pecetea darului Sfântului Duh, Amin", se impartaseste primitivului harul intaririi, cresterii si desavarsirii duhovnicesti incepute prin botez.

Botezul si Mirungerea

Legatura stransa dintre cele doua taine se arata si prin aceea ca in slujba Bisericii Taina mirungerii nu are o introducere ca celelalte Taine, ci dupa botezarea celui ce a primit botezul, preotul citeste o rugaciune prin care cere lui Dumnezeu sa daruiasca prin el, celui "nou luminat prin apa si prin Duh", "si pecetea darului Sfântului si intru tot puternicului Duh". Apoi ii administreaza Taina mirungerii, unindu-l cu Sfantul Mir si zicand: "Pecetea darului Sfântului Duh, Amin", fara sa amintea numele celui pe celuit cu harul Duhului, ca in celelalte Taine, socotindu-se ca s-a rostit acest nume la cufundarea lui in apa.

Starea de faptura noua, de chip al lui Iisus Hristos prin botez si darurile primite de la Hristos insusi prin Duhul Sfânt in Taina mirungerii trebuie pastrate si aratate in concret prin eforturi personale, facute tot cu ajutorul harului dumnezeiesc primit in botez si mirungere.

Instituirea Tainei Mirungerii

Aceasta Taina a fost profetita in Vechiul Testament prin patriarhul Iacov. Pe cand dormea el cu capul pe o piatra, noaptea i Sa aratat Dumnezeu in vis deasupra unei scari care ajungea pana la cer si pe care ingerii Lui se suiau si coborau. Si destepându-se el din somn, a zis: "Cat de infricosat este locul acesta! Aici este Casa lui Dumnezeu, aici este Poarta cerurilor!". Si Iacov s-a sculat dimineata si a luat piatra pe care o pusese capatai si a pus-o stalp de aducere aminte si "a turnat untdelemn pe varful ei" (Fac, 28, 11-18). Ungerea pietrei cu untdelemn inchipuie tocmai ungera crestinului cu untdelemn sfintit, adica cu Sfantul Mir, sub pecetea Duhului Sfânt, dupa Scripturi: "Si voi insiva (crestinii), ca pietre vii sunteti ziditi, ca sa fiti casa duhovniceasca" (I Petru, 2, 5; Evr., 3, 6). "Pietre vii" sunt numiti crestinii, iar ungera pietrei de catre Iacov, cu untdelemn, a insemnat ungera pietrelor celor vii (a crestinilor) prin Duhul Sfânt, cu untdelemn sfintit.

In Legea Veche a lui Moise erau unsi cu untdelemn sfintit de catre arhierii numai regii (I Regi, 10, 1; 16, 1-13). Si aceasta era o profetie despre mirungerea crestinilor. Mirungerea inseamna revarsarea darurilor Duhului Sfânt de catre Hristos asupra celor botezati. Si aceasta noua revarsare a darurilor Duhului Sfânt, pe care o prilejuieste Taina mirungerii, asupra celor botezati, este profetita in Vechiul Testament (Iez., 36, 27; Ioel, 3, 1-2).

Taina mirungerii provine tot de la Hristos insusi, cu toate ca in Evanghelii, in Faptele si Epistolele Apostolilor, nu se arata direct instituirea ei de catre Hristos. Avem insa suficiente texte care vorbesc despre anticiparea ei de catre Hristos insusi si despre practicarea ei chiar din timpul sfintilor apostoli, precum si despre lucrarea ei specifica de Taina in randul celorlalte Taine. Astfel, Mantuitorul fagaduieste apostolilor ca le va trimite pe Duhul Sfânt (Ioan, 14, 16-17, 26; 15, 26; 16, 13-15; Matei, 10, 20; Luca, 12, 12; 24, 49; Fapte, 1, 8). Despre lucrarea specifica a acestei Taine vorbeste Mantuitorul cand zice: "Cel ce crede in Mine, precum a zis Scriptura, rauri de apa vie vor curge din pantecele lui". "Iar aceasta - continua evanghelistul - a zis-o despre

Duhul pe care aveau sa-L primeasca acei ce cred in El. Caci inca nu era dat Duhul pentru ca Iisus inca nu fusese proslavit» (Ioan, 4, 14; 7, 38-39; Ioel, 3, 1; 4, 18; Fapte, 2, 17 si 33).

Apostolii impartaseau Duhul Sfânt celor botezati, prin punerea mainilor, precum L-au impartasit apostolii Petru si Ioan celor botezati de diaconul Filip in Samaria (Fapte, 3, 15-17) si apostolul Pavel, celor din Efes (Fapte, 19, 6). Invatatura despre punerea mainilor sta in Sfanta Scriptura, alaturi de aceea despre botez (Evr., 6, 2).

Chiar din timpul sfintilor apostoli, Taina mirungerii s-a savarsit sub doua forme: (a) prin punerea mainilor, care este forma initiala (Fapte, 8, 15-17; 19, 6) si (b) prin ungera cu Sfantul Mir, cum reiese din II Cor., 1, 21-22: "Iar Cel ce ne intareste pe noi impreuna cu voi, in Hristos, si ne-a uns pe noi este Dumnezeu, Care ne-a peccelluit pe noi si a dat arvuna Duhului in inimile noastre"; si din I Ioan, 2, 20 si 27: "Iar voi ungere aveti de la Cel Sfânt si stiti toate... si ungera pe care ati luat-o de la El ramane intru voi si n-aveti trebuinta ca sa va invete cineva, ci precum ungera Lui va invata despre toate, si adevarat este si nu este minciuna, ramaneti intru El, asa cum v-a invatat". Aceste locuri scripturistice, desi vorbesc despre intarirea interna prin Duhul Sfânt, indica si o ungera externa prin care se impartaseste harul dumnezeiesc. Iar apostolii, daca si-au pus mainile sau au uns cu untdelemn sfintit pe cei botezati, au facut aceasta din porunca si incredintarea lui Hristos, fiindca numai Dumnezeu poate lega impartasirea harului dumnezeiesc nevazut, de acte sensibile.

Cele doua practici ale ungerii si aceleiasi Taine a mirungerii - punerea mainilor si ungera cu Sfantul Mir - sunt apostolice. Sa impus practica ungerii cu Sfantul Mir, datorita raspandirii crestinismului si mai ales acolo unde nu puteau ajunge apostolii si, dupa ei, episcopii. Treptat practica ungerii cu Sfantul Mir s-a generalizat in Rasarit, fiind savarsita nu numai de episcopi, ci si de preot indata dupa botez, asa cum se savarseste pana astazi, iar in Apus, adica in Biserica Romano-Catolica, practica punerii mainilor (confirmatiunea), savarsita de episcop nu indata dupa botez, ci dupa un timp, intre varsta de 7-14 ani, inainte in tot cazul de prima impartasire cu Sfanta Euharistie. In cazuri extreme, Taina confirmarii poate fi savarsita si de preot. Protestantii au pastrat confirmatiunea numai ca ceremonial sarbatoresc pentru tineri, inainte de prima lor comuniune euharistica.

Savarsirea Tainei Mirungerii

Pentru savarsirea Tainei mirungerii se cere in primul rand Sfantul Mir. Sfantul Mir se prepara din untdelemn, vin si 35 diferite arome, sfintindu-se numai de catre episcopi (dupa can. 6 al sinodului din Cartagina, 418, si pe temeiul Sfintei Scripturi). Sfintirea Sfântului Mir este prerogativa Bisericii autocefale, fiind sfintit de episcopii respectivei Biserici Ortodoxe Autocefale, in frunte cu intai statatorul ei (patriarh, arhiepiscop, mitropolit). Ceremonia sfintirii se face in altar, dupa Sfanta Liturghie, in Joia Patimilor, dupa ce amestecul a fost fiert, fierberea fiind insotita de citirea Evangheliei. Amestecul acestor arome simbolizeaza bogatia si felurimea darurilor Sfântului Duh, de care se impartasesc primitivii Tainei.

Savarsitorul Tainei mirungerii este episcopul si preotul. Numai sfintirea Mirului este rezervata celui dintai, mai exact Sinodului episcopilor Bisericii Ortodoxe Autocefale. Primitivii Tainei Mirungerii sunt toti cei botezati (Fapte, 8, 15-17; 19, 6) in numele Sfintei Treimi. De aceea, aceasta Taina nu se repeta. Ea se repeta numai intr-un singur caz: se administreaza ereticilor si schismaticilor care se intorc la Ortodoxie, dupa lepadarea publica a ereziei sau schismei si revenirea la dreapta credinta.